

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Maguru a členov senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Ladislava Góraszsa, v právnej veci žalobcu **Z. A.**, bývajúceho v P. v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. A. H., advokátom v K., proti žalovanému **T., a.s. P., Š.**, za účasti vedľajšej účastníčky **S. P.**, pobočka P., P. č. X., **o náhradu škody**, ktorá vec sa viedla na Okresnom súde v Poprade pod sp.zn. 11 C 673/2002, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 6. decembra 2006 sp.zn. 11 Co 2/2006, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu **z a m i e t a .**

Žalovanému a vedľajšej účastníčke náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd v Poprade (ďalej len „súd prvého stupňa“), rozsudkom zo 6. marca 2006 č.k. 11 C 673/2002-205 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 435 000 Sk titulom s'azenia spoločenského uplatnenia. V časti úrokov z omeškania konanie zastavil a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Žalovaného zaviazal zaplatiť súdny poplatok 26 100 Sk a žalobcovi trovy konania 124 869 Sk na účet jeho právneho zástupcu. Na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že dňa 10.9.1998 došlo k pracovnému úrazu žalobcu a to tak, že pri plnení pracovných úloh odväzoval väzníky o dĺžke 14,6 m, pričom tieto väzníky žalobca otáčal pomocou pákového prípravku do správnej polohy pre otrieskávanie a k úrazu došlo pri prenášaní 5. a 6.-teho väzníka. K zraneniu žalobcu došlo takým spôsobom, že v prvej fáze

došlo k nárazu pohybujúceho sa kovového väzníka do ľavej časti tváre, kedy vznikli zlomeniny očnice ľavej lícnej kosti, zlomeniny lebečnej spodiny vľavo a krvná podliatina na hornom aj dolnom viečku ľavého oka. Následne došlo k odhodeniu žalobcu smerom doprava a dole, a dopadu pravou záhlavovou oblasťou na stabilné väzníky na podložke, kedy vznikla zlomenina záhlavovej kosti vpravo a pomliaždenie pravej poglobule mozočku. Súd prvého stupňa konštatoval, že žalobca nedbal o svoju bezpečnosť a zdravie pri práci tým, že sa zdržiaval v nebezpečnej blízkosti prenášaného bremena. Ďalej zistil, že počas smeny, v čase, v ktorom došlo k pracovnému úrazu, mal v krvi 1,8 promile alkoholu, čo bolo hodnotené z medicínskeho hľadiska ako stredný stupeň opitosti. Žalobca sa stal rozhodnutím S. P. pobočka P. zo dňa 21.6.1999 invalidným. Bolestné, ktoré bolo určené bodovým ohodnotením na počet bodov 426, vo finančnom vyjadrení 12 787 Sk, bolo žalobcovi vyplatené vedľajším účastníkom vo výške 35 %, t.j. 4 476 Sk, a to na základe šetrenia príčin ťažkého pracovného úrazu. Súd priznal žalobcovi 10 – násobné zvýšenie základného bodového ohodnotenia vypracovaného v posudku o sťažení spoločenského uplatnenia zo dňa 22.6.2002, kde bolo stanovené základné bodové hodnotenia na 1 450 bodov x 30 Sk x 10, čo predstavovalo priznanú sumu 435 000 Sk. Pri stanovení výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia zohľadnil vek žalobcu, skutočnosť, že pre psychický a duševný stav nemá možnosť sa zamestnať. Ďalej pri stanovení výšky zobral do úvahy mieru zavinenia žalobcu spôsobeného požitím alkoholu. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu i žalovaného rozsudkom zo 6. decembra 2006 sp.zn. 11 Co 2/2006 rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi titulom sťaženia spoločenského uplatnenia sumu 141 225 Sk v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v časti, ktorou bol návrh na ďalšie priznanie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia zamietnutý. Zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o trovách konania tak, že žalobcovi náhradu trov konania nepriznal. Žalobcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Žalovaného zaviazal zaplatiť štátu na účet prvostupňového súdu súdny poplatok 8 472 Sk, v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Mal za to, že súd prvého stupňa náležite zistil skutkový stav pokiaľ išlo o existenciu pracovného úrazu, bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia i bolestného a tiež, pokiaľ išlo o priznané 10 – násobné zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Konštatoval, že bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia bolo žalobcovi uhradené vo výške 35 %, t.j. pokiaľ išlo o sťaženie spoločenského uplatnenia vo

výške 11 025 Sk. Implicitne z toho vyplynulo, že žalovaný sa v zmysle § 191 ods. 2 písm.a/ Zákonníka práce zbavil zodpovednosti sčasti a to vo výške 65 %. Táto skutočnosť bola zrejmá i z toho, že v rozsahu 35 % boli odškodnené iné nároky žalobcu, čo potvrdil i sám žalobca, a ohľadom týchto nevedol žiadne iné spory proti žalovanému. Žalobca a žalovaný preto uznali v tomto rozsahu svoju zodpovednosť za pracovný úraz. Z tohto vyplynulo, že aj v prípade zvýšenia náhrady titulom sťaženia spoločenského uplatnenia, žalobcovi prináležalo odškodnenie v rozsahu 35 %, čo predstavuje pri 10 – násobku sťaženia spoločenského uplatnenia vo finančnom vyjadrení 435 000 Sk, potom v 35 % – nom rozsahu zodpovednosti žalovaného išlo o sumu 152 250 Sk, po odrátaní plnenia zo strany vedľajšieho účastníka vo výške 11 025 Sk, bola odvolacím súdom priznaná žalobcovi zo strany žalovaného suma 141 225 Sk a v tomto smere zmenil výrok prvostupňového súdu. Vo zvyšku žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 150 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v časti, ktorou bola žaloba zamietnutá, podal dňa 19. februára 2007 dovolanie žalobca, ktorý ho navrhol v tejto časti zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a tiež z dôvodu, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm.b/, c/ O.s.p.). Namietal nesprávny záver odvolacieho súdu ohľadom jeho spoluzodpovednosti za škodu na zdraví, keď mal za to, že súd prvého stupňa túto skutočnosť deklaroval pri stanovení primeranosti odškodnenia. Ak odvolací súd opätovne krátil priznanú výšku odškodnenia o 65 %, dopustil sa tým v rozpore s § 441 Občianskeho zákonníka duplicitného krátenia. Mal za to, že i priznaný 10 – násobok zvýšenia základného bodového hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia bol zásadne neprimeraný a nezodpovedajúci naplneniu požiadavky poskytnutia spravodlivej súdnej ochrany práv žalobcu s ohľadom na jednorázovosť odškodnenia, satisfakčný charakter odškodnenia, formu doživotného zmiernenia zdravotných následkov a súčasnú súdnu prax. V ďalšom žalobca podrobne rozoberal svoj názor, že vyhláška č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia je obsolétym právnym predpisom, ktorý nezodpovedá súčasným spoločensko – ekonomickým podmienkam, v kontexte ktorých by ju mal súd však vykladať. V tomto smere poukazoval na viaceré rozhodnutia súdov.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

Vedľajšia účastníčka vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedla, že postup odvolacieho súdu považuje za správny a navrhla dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je dôvodné.

Z ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je oprávnený rozhodnutie odvolacieho súdu preskúmať len v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý, pričom je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil (§ 242 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolacích návrhov v prípadoch uvedených v ustanovení § 242 ods. 2 písm.a/ až d/ O.s.p. Ak nejde o vady uvedené v § 237 O.s.p., neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, iba že by tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Uvedené zákonné ustanovenie § 237 O.s.p. pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie

konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným súdom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existencia niektorej z vyššie uvedených väd však nebola dovolacím súdom v konaní zistená a dovolateľ ani vo svojom dovolaní nenamietal, že by v konaní k uvedeným vadám došlo.

Nesprávnym právnym posúdením veci v zmysle § 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p. je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, ako mal správne použiť, alebo aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil. Právne posúdenie veci odvolacím súdom, ktoré ho viedlo k zmene rozhodnutia súdu prvého stupňa a k zmene jeho výroku v časti priznania odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia a zamietnutiu žaloby vo zvyšku, je vecne správne.

Z ustanovenia § 11 ods. 1 zák.č. 437/2004 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. augusta 2004 vyplýva, že na bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku úrazu a iného poškodenia na zdraví, ktoré bolo spôsobené pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, a ak ide o chorobu z povolania z takej choroby, ktorá bola zistená pred týmto dňom, sa vzťahujú doterajšie predpisy.

Týmito doterajšími predpismi je aj vyhláška č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení vyhl.č. 84/1967 Zb., vyhl.č. 78/1981 Zb., vyhl. č. 47/1995 Z.z. a vyhl.č. 19/1999 Z.z. (ďalej len vyhl.č. 32/1965 Zb. v znení neskorších predpisov).

Podľa § 4 ods. 1 uvedenej vyhlášky sa sťaženie spoločenského uplatnenia odškodňuje, ak poškodenie na zdraví má preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh (ďalej len „následky“). Odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia musí byť primerané povahe následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a v spoločnosti.

Pri odškodňovaní sťaženia spoločenského uplatnenia sa vychádza zo základného počtu bodov, ktorým bolo toto sťaženie ohodnotené v lekárskom posudku (§ 6 ods. 1 vyhlášky).

Suma zodpovedajúca základnému počtu bodov zistenému lekárom sa primerane zvýši až na dvojnásobok podľa predpokladov, ktoré poškodený vo veku, v ktorom bol poškodený na zdraví, mal pre uplatnenie v živote a v spoločnosti, a ktoré sú v dôsledku poškodenia obmedzené alebo stratené. Týmito predpokladmi sa rozumie najmä možnosť uplatniť sa v rodinnom, politickom, kultúrnom a športovom živote a možnosť voľby povolania a ďalšieho sebavzdelávania, pritom sa prihliada na to, či ide o muža alebo ženu a pri odstrániteľnosti trvalých následkov aj na upozornenie lekára podľa § 10 (§ 6 ods. 2 vyhlášky č. 32/1965 Zb. v znení neskorších predpisov).

Podľa ustanovenia § 7 ods. 1 vyhlášky sa výška odškodnenia za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia určuje sumou 30 Sk za jeden bod.

Z ustanovenia § 7 ods. 3 vyhlášky vyplýva, že v prípadoch hodných osobitého zreteľa môže súd odškodnenie za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia primerane zvýšiť, a to i nad sumu ustanovenú v odsekoch 1 a 2.

V danej veci odvolací súd sa správne stotožnil v dovolaní napadnutej časti jeho rozsudku so záverom súdu prvého stupňa, vyplývajúceho z vykonaného dokazovania, že vzhľadom na následky pracovného úrazu žalobcu, je dôvodné zvýšiť odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia a to na 10 – násobok. Žalobcom požadované 75 násobné zvýšenie nebolo dôvodné, vzhľadom k tomu, že u žalobcu po úraze došlo síce k zhoršeniu psychického stavu a stal sa poberateľom invalidného dôchodku, na druhej strane však nedošlo k takému obmedzeniu jeho rodinného a osobného života, vzhľadom na jeho predúrazový spôsob života (nebol vrcholovým športovcom, nevenoval sa nadpriemerne aktívne spoločenskému a kultúrnemu životu), ktoré by odôvodňovalo také mimoriadne zvýšenie, akého sa dožadoval žalobca.

Správne odvolací súd vyhodnotil a v tomto smere zmenil rozsudok súdu prvého stupňa, ktorý túto skutočnosť zrejme opomenul, že zodpovednosť žalovaného bola ustálená na 35 %, ako to preukazuje obsah celého spisu, uhradenie jednotlivých nárokov v tomto pomere zo strany vedľajšej účastníčky, výsledok šetrenia pracovného úrazu z hľadiska podstatného zavinenia žalobcu, ktorý si spôsobil pracovný úraz v stave stredného stupňa opilsti.

V zmysle § 191 ods. 2 písm.b/ Zákonníka práce (zákon. č. 65/1965 Zb. v znení noviel, platný a účinný do 1. apríla 2002) organizácia sa zodpovednosti za škodu pri pracovnom úraze zbaví sčasti, ak preukáže, že jednou z príčin škody bola opilst' postihnutého pracovníka.

Žalobca svoje zavinenie nespochybnil a nenamietal v celom konaní ani výšku svojej zodpovednosti, čo bolo v celom konaní pred súdmi nižších stupňov preukázané.

K výhradám žalobcu z hľadiska aplikácie vyhlášky č. 32/1965 Zb. súdmi, Najvyšší súd Slovenskej republiky už uviedol (napr. v rozsudku sp.zn. 3 Cdo 238/2006), že súd pri aplikácii všeobecne záväzného právneho predpisu je povinný riadiť sa jeho ustanoveniami, pokiaľ sa vzťahujú na prejednávánú vec. Súd nemôže nerešpektovať právny predpis (interpretovať ho spôsobom, ktorý tento predpis neumožňuje) s odôvodnením, že daný predpis je vývojom prekonaný (lebo nezodpovedá ekonomicko – sociálnym pomerom v čase jeho aplikácie alebo výškam náhrad, poskytovaným v praxi súdov v iných konaniach, prípadne súdmi iných krajín EU). Odvolaciemu súdu preto nie je možné vytknúť, že postupoval podľa vyhlášky č. 32/1965 Zb. a že takýto jeho postup zakladá dôvodnosť žalobcom uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.

Z uvedeného vyplýva, že dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p. nie je daný a keďže neboli zistené ani ďalšie dôvody uvedené v § 241 ods. 2 O.s.p., ktoré by mali za následok nesprávnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým zmenil výrok súdu prvého stupňa, podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

V dovolacom konaní úspešnému žalovanému a vedľajšej účastníčke vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd úspešnému žalovanému a vedľajšej účastníčke náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože nepodali návrh na ich priznanie (§ 151 O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. apríla 2008

JUDr. Vladimír Magura, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia :